

บทที่ 8 พระวินัยปิฎก

1. ความหมายของพระวินัยปิฎก

พระวินัยปิฎก หมายถึงคัมภีร์ที่บันทึก คำสอนของพระพุทธเจ้า ในส่วนที่เป็นกฎ ระเบียบ ข้อห้าม และข้อบังคับที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ ถ้าผู้ใดล่วงละเมิดระเบียบนั้น ผู้นั้นย่อมต้องอาบัติ (โทษ) เช่นห้ามภิกษุพูดปด ภิกษุใจพูดปด ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ เป็นต้น

พระวินัยปิฎก มีความสำคัญมาก วินัยเป็นเกราะป้องกันไม่ให้สาวกทำความเสื่อมเสียแก่พระศาสนา ดังมูลเหตุแห่งการทำสังคายนาครั้งที่ 2 เรื่องวัตถุ 10 ประการ ถ้าสงฆ์ทั้งหมด ทั้งปวงประพฤติปฏิบัติตามวัตถุ 10 ประการนั้น แน่นอนทีเดียว ความเสื่อมแห่งพระศาสนาย่อมเกิดขึ้น เพราะพระสงฆ์ไม่ประพฤติปฏิบัติตามหลักพุทธบัญญัติ เช่น ดื่มสุรา อันทำให้ขาดสติ รับเงินทองอันเป็นเหตุให้เกิดกิเลสตัณหา เป็นต้น อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายหมดความเลื่อมใส ไม่มีศรัทธา ไม่ทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ในที่สุด พระศาสนาก็เสื่อม ตรงกันข้าม ถ้าพระสงฆ์ประพฤติปฏิบัติตามพระวินัยอันเดียวกัน ย่อมบริสุทธ์ หมดจดงดงามมีระเบียบเหมือนดังดอกไม้ต่างชนิดที่นายมาลาการร้อย ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ย่อมงดงาม ฉะนั้น ประชาชนทั้งหลาย เห็นพระสงฆ์มีระเบียบวินัย ก็มีความเลื่อมใสในพระศาสนาย่อมให้ความอุปถัมภ์ทั้งอาหาร เงินทอง และตั้งใจฟังคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อสงฆ์ได้รับความอุปถัมภ์จากประชาชน พระศาสนาย่อมเจริญและรุ่งเรืองต่อไป

2. ประวัติพระวินัยปิฎก

ในพรรษาที่ 12 พระพุทธเจ้าทรงจำพรรษาในเมืองเวรัญชา ในสมัยนั้นเมืองเวรัญชา ได้เกิดทุพภิกขภัย คือภัยอันเกิดจากข้าวยากแพงหรือการขาดแคลนอาหารในเมือง ต้องใช้สลากบับส่วนอาหารกัน ภิกษุทั้งหลายลำบากด้วยอาหารบิณฑบาต ต้องอาศัยข้าวแดงจากพ่อค้าม้าที่มาพักแรมฤดูฝน พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ

พระโมคคัลลานะ ได้เสนอวิธีแก้ปัญหาคือความอดอยากหลายประการรวมทั้งการไปบิณฑบาตในที่อื่น แต่พระพุทธเจ้าไม่ทรงอนุญาต

พระสารีบุตร คำนึงถึงความตั้งมั่นแห่งพรหมจรรย์ จึงกราบทูลถึงเหตุให้พรหมจรรย์ตั้งมั่นและไม่ตั้งมั่น พระพุทธเจ้าทรงชี้ไปที่การบัญญัติสิกขาบท การสวดปาฏิโมกข์ (การทบทวนศีล 227 ข้อทุกกึ่งเดือน) ว่าเป็นเหตุให้พรหมจรรย์ตั้งมั่น การไม่ทำเช่นนั้น เป็นเหตุให้พรหมจรรย์อันตรธานไป และในพรรษาที่พระองค์ทรงบัญญัติปฐมปาราชิกในคราวที่พระสุทินเสพเมถุนกับภรรยาเก่าเพื่อหวังบุตรสืบสกุล

ภายหลังพุทธปรินิพพาน พระสาวกทั้งหลายได้ประชุมทำสังคายนาคือรวบรวมพระธรรมวินัยให้เข้าเป็นหมวดหมู่เดียวกัน สังคายนาครั้งที่ 1-2 ยังไม่มีคำว่าปิฎก คงใช้คำว่าวินัยวิสัยชาธัมมวิสัยชา และคำว่าทสวัตถุปลุจจาวิสัยชา (ถามตอบเรื่องวัตถุ 10 ประการ) สังคายนาครั้งที่ 1-2 ยังไม่ได้แยกเป็น 3 ปิฎก คงเรียกธรรม-วินัย รวม ๆ กันไป ที่เป็นปิฎกทั้ง 3 เมื่อคราวทำสังคายนาครั้งที่ 3

ประวัติการทำสังคายนาครั้งที่ 1-2 มีปรากฏในพระไตรปิฎกเล่ม 7 จุลวรรค แสดงว่าคงเพิ่มเข้ามาในคราวทำสังคายนาครั้งที่ 3

พระพุทธโฆสาจารย์ ได้กล่าวในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา อรรถกถาพระวินัยปิฎกว่าการทำสังคายนาจัดประเภทพุทธวจนะเป็นรูปพระไตรปิฎก ได้มีมาแล้วตั้งแต่สังคายนาครั้งที่ 1 แม้ครั้งที่ 2 ก็ทำซ้ำอีก

3. ประเภทของพระวินัยปิฎก

พระวินัยปิฎก มีพิมพ์เป็นหนังสือ 8 เล่มคือตั้งแต่เล่มที่ 1 ถึงเล่ม 8 แบ่งเป็น 5 หมวดใหญ่ ๆ คือ

1. มหาวิภังค์ หรือภิกขุวิภังค์ ว่าด้วยศีลของภิกษุที่มาในพระปาฏิโมกข์ (คำว่าปาฏิโมกข์คือศีลของภิกษุ 227 ข้อ ที่จะต้องสวด ทบทวน ในที่ประชุมสงฆ์ทุก ๆ 15 วัน ของเดือน)
2. ภิกขุณีวิภังค์ ว่าด้วยศีลของนางภิกษุณี 311 ข้อ
3. มหาวัคค์ แปลว่าวรรคใหญ่ แบ่งออกเป็น ชั้นธกะ คือ หมวดต่าง ๆ 10 หมวด

4. จุลวรรค แปลว่าวรรคเล็กวรรคน้อย แบ่งออกเป็นชั้นชกะ คือหมวดต่าง ๆ 12 หมวด
5. ปริวาร ว่าด้วยหัวข้อเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เป็นการย่อหัวข้อ สรุปเนื้อความ วินิจฉัยปัญหา ใน 4 วรรคข้างต้น

สำหรับการแบ่งประเภทพระวินัยปิฎก ในหนังสือวรรณคดี และภาษาสันสกฤต ของ วิลเฮล์ม ไกเกอร์¹ เขาแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

1. สุตตวิภังค์ แบ่งเป็น 2 คือ
 - ก. ปาราชิก ข. ปาจิตตีย์
2. ชั้นชกะ แบ่งเป็น 2 คือ
 - ก. มหาวิคค์ ข. จุลลวิคค์
3. ปริวาร

ส่วน เอส.ซี. บันเนอร์จี (S. C. Banerji) เขียนไว้ในหนังสือวรรณคดีบาลีเบื้องต้น (Introduction to Pali)² เขาแบ่งพระวินัยปิฎก เป็น 4 หมวด คือ

1. ปาฏิโมกข์
2. สุตตวิภังค์
3. ชั้นชกะ
4. ปริวาร

ในหนังสือ 25 พุทธศตวรรษ (2500 years of Buddhism)³ หน้า 123 และ 143 ซึ่งรัฐบาลอินเดีย พิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นพุทธบูชา ฉลองพุทธศาสนาที่ยั่งยืนมาได้ถึง 25 พุทธศตวรรษ ที่เรียกกันว่า “พุทธชยันตี” นั้น ได้แบ่งวินัยปิฎกเป็น 5 เล่มรวมทั้งข้อย่อยด้วยดังนี้

1. ชั้นชกะ แบ่งเป็น
 - ก. มหาวรรค
 - ข. จุลลวรรค

¹Wilhem Geiger, Op.cit p. 8

² S C. Banerji. Op cit. p 21

³P V. Bapat. “Buddhist Literature : General.” 2500 **years** Of **Buddhism** (New Delhi : Publications Division. Ministry of Information and Broadcasting, 1959) p. 122.

2. สุตตวิภังค์ แบ่งเป็น
 - ค. ปาราชิก ถึง นิสสัคคีย์
 - ฌ. ปาจิตตีย์ ถึง เสขียะ และภิกขุณีวิภังค์
3. ปรีวาร

ในหนังสือพระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชนของอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ⁴ ได้จัดเป็น 5 หมวดโดยท่านได้อ้างถึงหนังสือสมันตปาสาทิกาอรรถกถาพระวินัย ภาค 1 หน้า 17 ดังนี้

1. ปาฏิโมกข์ 2 คือภิกขุปาฏิโมกข์และภิกขุณีปาฏิโมกข์
2. วิภังค์ 2 คือมหาวิภังค์ หรือ ภิกขุวิภังค์ กับภิกขุณีวิภังค์
3. ชั้นชกะ 22 รวมมหาวรรคและจุลวรรค
4. ปรีวาร 16

อย่างไรก็ดี การแบ่งพระวินัยปิฎกออกเป็น 3, 4 หรือ 5 นั้นไม่สำคัญนักเลย ข้อสำคัญอยู่ที่เนื้อหาแต่ละเล่มว่าตรงกันหรือไม่อย่างไร เมื่อสอบทานดูแล้ว ก็ปรากฏว่ามีเนื้อความตรงกันทุกประการ

เพื่อให้นักศึกษาได้จดจำประเภทของพระวินัยปิฎกได้ง่าย โบราณจารย์ได้ทำอักษรย่อประเภทพระวินัยไว้ดังนี้

อา, ปา, ม, จ, ป

อา - อาทิกัมม์ คือการกระทำที่เป็นต้นบัญญัติ หมายถึงเฉพาะตั้งแต่อาบัติปาราชิก ถึงสังฆาทิเสส

ปา - ปาจิตตีย์ คืออาบัติปาจิตตีย์ หมายถึงเฉพาะตั้งแต่สังฆาทิเสสลงมา

ม - มหาวรรค แปลว่าวรรคใหญ่

จ - จุลวรรค แปลว่าวรรคเล็กน้อย

ป - ปรีวาร หมายถึงข้อเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ

4. ความย่อของประเภทพระวินัยปิฎก

พระวินัยปิฎกแบ่งเป็น 8 เล่มคือ ตั้งแต่เล่มที่ 1 ถึง เล่มที่ 8 ในจำนวนพระไตรปิฎก 45

⁴ สุชีพ ปุญญานุภาพ, เรื่องเดิม. หน้า 73-74.

เล่ม ขอกล่าวเนื้อความย่อของแต่ละเล่มดังนี้

เล่ม 1-2 ชื่อว่ามหาวิภังค์หรือภิกขุวิภังค์ กล่าวถึงศีลของพระภิกษุ 227 ข้อ

เล่ม 3 ชื่อภิกษุณีวิภังค์ กล่าวถึงศีลของนางภิกษุณี 311 ข้อ

เล่ม 4-5 ชื่อมหาวรรค แปลว่าวรรคใหญ่ หรือพวกใหญ่ ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับสงฆ์ที่เป็นเรื่องสำคัญและต้องทำเสมอ เช่น เรื่องจีวร เรื่องอุโบสถ เรื่องปวารณา การจำพรรษา เป็นต้น

เล่ม 6-7 ชื่อจุลลวรรค แปลว่าวรรคเล็ก หรือพวกเล็ก ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับสงฆ์ที่มีความสำคัญรองลงมาจนถึงเบ็ดเตล็ด เช่น เรื่องข้อวัตรต่าง ๆ เรื่องที่อยู่อาศัย เป็นต้น

เล่ม 8 ชื่อว่าปรีวาร เป็นการรวบรวมความรู้ในพระวินัยปิฎกทั้ง 7 เล่มข้างต้น จัดเป็นหมวดหมู่ให้เข้าใจง่าย

ต่อไปนี้ขอกล่าวเนื้อความโดยย่อของพระวินัยปิฎกแต่ละเล่มพอเป็นตัวอย่างดังนี้

เล่ม 1 ชื่อมหาวรรค

เล่ม 1 ชื่อมหาวรรค แบ่งเป็น 7 กัณฑ์ดังนี้คือ

1. **เวรัญชกัณฑ์** ว่าด้วยเรื่องพระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ เมืองเวรัญชาจนถึงพระสาวรีบุตร ขอให้ทรงบัญญัติพระวินัยเพื่อความดำรงมั่นแห่งพระพุทธศาสนาจนถึงกับเสด็จออกจากเมืองเวรัญชาไปยังกรุงพาราณสี ราชธานีแห่งแคว้นกาสิและเสด็จถึงเมืองเวสาลี ราชธานีแห่งแคว้นวัชชี ในที่สุด

2. **ปฐมปาราชิกกัณฑ์** ว่าด้วยเหตุการณ์ที่ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ 1 คือสิกขาบทที่ห้ามภิกษุเสพเมถุน พร้อมทั้งเรื่องราวที่ทรงแก้ไขเพิ่มเติมวินิจฉัย ไต่สวน ตัดสินเป็นราย ๆ ไป

3. **ทุติยปาราชิก** ว่าด้วยเหตุการณ์ที่ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ 2 คือห้ามภิกษุถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ให้ตั้งแต่ 5 มาสกขึ้นไป พร้อมทั้งเรื่องราวที่ทรงแก้ไข เพิ่มเติม วินิจฉัย ไต่สวน และตัดสินเป็นราย ๆ ไป

4. **ตติยปาราชิกกัณฑ์** ว่าด้วยเหตุการณ์ที่ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ 3 คือห้ามมิให้ภิกษุฆ่ามนุษย์ พร้อมทั้งเรื่องราวที่ทรงแก้ไข เพิ่มเติม วินิจฉัย ไต่สวน และตัดสินเป็นราย ๆ ไป

5. **จตุตถปาราชิกกัณฑ์** ว่าด้วยเหตุการณ์ที่ทรงบัญญัติปาราชิกสิกขาบทที่ 4 ห้ามมิให้ภิกษุอดคุณวิเศษ ที่ไม่มีในตน พร้อมทั้งเรื่องราวที่ทรงวินิจฉัย ไต่สวนและตัดสินเป็นราย ๆ ไป

6. **เตรสกัณฑ์** ว่าด้วยอาบัติสังฆาทิเสส 13 ข้อ อาบัติสังฆาทิเสสเป็นอาบัติหนักรองมาจากอาบัติปาราชิก เมื่อต้องเข้าแล้ว ต้องอยู่ปริวาสเท่าวันที่ปิดไว้แล้วอยู่มาอีก 6 ราตรี เสร็จแล้วจึงประชุมสงฆ์ไม่น้อยกว่า 20 รูป ทำพิธีสวดถอนจากอาบัติสังฆาทิเสส ทั้ง 13 ข้อได้มี

การบรรยายความเป็นมาที่เป็นเหตุให้ทรงบัญญัติสิกขาบทที่ทรงแก้ไข เพิ่มเติม และตัดสิ้นเป็นราย ๆ ไป

7. **อนัตตกัณฑ์** ว่าด้วยอาบัติซึ่งไม่แน่ว่าจะต้องอาบัติอะไรใน 1-2 ประการ สุดแต่กรณีแวดล้อมจะให้ตัดสินว่าต้องอาบัติอะไร อนัตตมี 2 สิกขาบท

เล่มที่ 2 มหาวิภังค์

เล่มที่ 2 มหาวิภังค์ กล่าวถึงศีลของภิกษุต่อจากเล่มที่ 1 โดยแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ 5 หมวดดังนี้

1. **นิสสัคคีย์กัณฑ์** ว่าด้วยอาบัติปาจิตตีย์ที่ต้องสละสิ่งของเสียก่อนจึงแสดงอาบัติตก อาบัตินิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ มี 30 สิกขาบท แบ่งออกเป็น 3 วรรค ๆ ละ 10 สิกขาบท

2. **ปาจิตตีย์กัณฑ์** ว่าด้วยอาบัติปาจิตตีย์ส่วน ๆ ที่ไม่ต้องมีเงื่อนไขให้สละเสียก่อน อาบัตินิสสัคคีย์นี้มี 92 สิกขาบท แบ่งเป็น 9 วรรค ๆ ละ 10 สิกขาบท เว้นแต่วรรคที่ 8 (สหรัम्मิกวัคค์) มี 12 สิกขาบท

3. **ปาฏิเทสนียกัณฑ์** ว่าด้วยอาบัติปาฏิเทสนีเยะ แปลว่าอาบัติอันพึงแสดงคืน เบากว่าอาบัติปาจิตตีย์ มี 4 สิกขาบท

4. **เสขียกัณฑ์** ว่าด้วยอาบัติที่ภิกษุพึงศึกษาอันเกี่ยวข้องกับวัตร ธรรมเนียมหรือจรรยา มารยาทต่าง ๆ มีด้วยกัน 75 สิกขาบท แบ่งเป็น 4 หมวดคือ

1. หมวดสารูป กล่าวถึงข้อปฏิบัติเพื่อความเหมาะสมแก่ความเป็นสมณะมี 26 สิกขาบท

2. หมวดโภชนปฏิบัติสังยุต กล่าวถึงข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการฉันอาหารมี 30 สิกขาบท

3. หมวดธรรมเทศนาปฏิบัติสังยุต กล่าวถึงข้อปฏิบัติอันเกี่ยวกับการแสดงธรรม มี 16 สิกขาบท

4. หมวดเบ็ดเตล็ด กล่าวถึงเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ มี 3 สิกขาบทรวมเป็น 75 สิกขาบท

5. **ธรรมสำหรับระงับอธิกรณ์** มี 7 อย่าง

เล่ม 3 ภิกขุณีวิภังค์

เล่มนี้กล่าวถึงศีลของพระภิกษุณี 311 สิกขาบทคือ ปาราชิก 8 สังฆาทิเสส 17 นิสสัคคีย์ 30 ปาจิตตีย์ 166 ปาฏิเทสนีเยะ 8 เสขียะ 75 อธิกรณสมณะ 7 ในเล่มนี้แสดงเฉพาะที่ไม่ซ้ำกับของพระภิกษุเพียง 130 สิกขาบท แยกเป็น 6 กัณฑ์ในสิกขาบทนั้น ๆ

เล่มที่ 4 มหาวรรค

เล่มนี้กล่าวถึงลักษณะที่มานอกพระปาติโมกข์ จัดเป็นหมวด ๆ เรียกว่าชั้นธกะ มีอยู่ 4 ชั้นธกะคือ

1. มหาชั้นธกะ แสดงเรื่องตั้งแต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้จนได้อัครสาวก วิธีการบรรพชาอุปสมบท สัททวิหาริกและอุปัชฌายะปฏิบัติต่อกันอย่างไร บุคคลเช่นไรควรบวชและวิธีบวชสามเณร

2. อุโบสถชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอุโบสถ เช่น การบัญญัติวันธรรมสวนะ การสวดพระปาติโมกข์ เป็นต้น

3. วัสสูปนายิกชั้นธกะ ว่าด้วยวันเข้าพรรษา เป็นต้น

4. ปวารณาชั้นธกะ ว่าด้วยวิธีออกพรรษา เป็นต้น

เล่มที่ 5 มหาวรรค

เล่มนี้แบ่งเป็น 6 ชั้นธกะคือ

1. จัมมชั้นธกะ ว่าด้วยประวัติของพระโสณโกฬิวิสะ ผู้มีเท้าอันบางและกล่าวถึงการอนุญาตให้ใช้รองเท้า

2. เกสัชชชั้นธกะ ว่าด้วยเกสัช 5 ชนิด

3. กฐินชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องกฐินทั้งหมด

4. จีวรชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องจีวรทั้งหมด

5. จัมเปยยชั้นธกะ ว่าด้วยภิกษุถูกลงโทษด้วยกรรมต่าง ๆ เช่น อุกเขปนียกรรม เป็นต้น

6. โกสัมพิกชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องภิกษุโกสัมพิตะเลาะกัน

เล่มที่ 6 จุลวรรค

เล่มนี้แบ่งเป็น 4 ชั้นธกะคือ

1. กรรมชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องกรรมต่าง ๆ

2. ปรีวาสิกชั้นธกะ ว่าด้วยวัตรของภิกษุผู้อยู่ปรีวาส

3. สมุจจยชั้นธกะ ว่าด้วยการขอให้ปรีวาสและมานัต ตลอดถึงการขออัพภานและวิธีอัพภาน

4. สมถชั้นธกะ ว่าด้วยอธิกรณ์ทั้งหมด

เล่มที่ 7 จุลวรรค

เล่มนี้แบ่งออกเป็น 8 ชั้นธกะคือ

1. ขุททกวัตตุนันธกะ ว่าด้วยสิกขาบทนอกพระปาฏิโมกข์
2. เสนาสนะชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องเสนาสนะทุกชนิด
3. สังฆเภทชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องการทำสงฆ์ให้แตกแยกกัน
4. วัตตุนันธกะ ว่าด้วยธรรมเนียมข้อปฏิบัติของภิกษุ
5. ปาฏิโมกข์ชั้นกฎปณันธกะ ว่าด้วยเรื่องอัศจรรย์ในธรรมวินัย 8 อย่าง
6. ภิกษุณีชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องราวของภิกษุณีมีครุธรรม 8 เป็นต้น
7. ปัญจสตติกชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องสังคายนาครั้งที่ 1
8. สัตตสตติกชั้นธกะ ว่าด้วยเรื่องสังคายนาครั้งที่ 2

เล่มที่ 8 ปริวาร

ในเล่มนี้ ได้กล่าวถึงข้อปลีกย่อยอธิบายเรื่องราวในมหาวิงค์มหารวดและจุลวรรคให้พิสดาร เช่น ตั้งเป็นคำถามคำตอบ วิจัยอภัตติ อนาปัตติ อภัตติทั่วไปแก่ภิกษุและภิกษุณี เป็นต้น ตอนท้ายกล่าวถึงปัญหาวินัยที่สีกลับซับซ้อนพร้อมทั้งเฉลยปัญหาเหล่านั้น

สรุปประจำบท

1. พระวินัยปิฎก หมายถึงคัมภีร์ที่บันทึกคำสอนของพระพุทธเจ้าในส่วนที่เป็นกฎระเบียบ ข้อห้าม ข้อบังคับ
2. พระวินัยปิฎก มีความสำคัญในด้านที่ทำให้ภิกษุมีระเบียบวินัย ไม่ประพฤติดิตพระวินัย ทำให้คนเลื่อมใสศรัทธาทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ให้เจริญวัฒนาสืบไป
3. ประวัติพระวินัยปิฎก มาจากคำสอนของพระพุทธเจ้าในส่วนที่เป็นระเบียบวินัย ข้อห้าม ข้อบังคับ และพระสาวกได้ท่องจำไว้ หลังพุทธปรินิพพานได้มีการทำสังคายนา จนเกิดเป็นพระวินัยปิฎกขึ้นมา
4. ประเภทของพระวินัยปิฎก พระวินัยปิฎกมี 5 หมวดคือ
 1. มหาวิภังค์
 2. ภิกขุณีวิภังค์
 3. มหาวรรค
 4. จุลวรรค
 5. ปริวาร
5. พระวินัยปิฎกแบ่งเป็น 8 เล่มคือ
 - เล่ม 1-2 ชื่อมหาวิภังค์
 - เล่ม 3 ชื่อภิกขุณีวิภังค์
 - เล่ม 4-5 ชื่อมหาวรรค
 - เล่ม 6-7 ชื่อจุลวรรค
 - เล่ม 8 ชื่อปริวาร

คำถามทดสอบความเข้าใจประจำบท

1. พระวินัยปิฎก หมายถึงอะไร และมีความสำคัญอย่างไร จงกล่าวตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ยุคศิขาลี
2. พระวินัยปิฎกมีประวัติเป็นมาอย่างไร จงกล่าวมาพอได้ความ
3. พระวินัยปิฎกแบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง จงกล่าวแต่ละประเภทมาโดยย่อ
4. การจัดประเภทพระวินัยปิฎกของไทยและของต่างประเทศ มีข้อแตกต่างกันอย่างไร จงวิจารณ์ตามหลักวิชาที่ได้เรียนมา
5. ศีลของภิกษุณีแตกต่างจากของภิกษุอย่างไร เพราะเหตุไรจึงไม่เหมือนกัน จงอธิบายพอเข้าใจ
6. พระวินัยปิฎกแบ่งเป็นกี่เล่ม แต่ละเล่มมีชื่อเรียกว่าอย่างไร จงกล่าวมา
 1. ขงยธบ
 2. ยหวัชย
 3. ยชย
 4. ยชย
 5. ยชย
 6. ยชย
 7. ยชย